

ผลไม้สด

Fresh Fruits

ผู้เขียนหลัก มธุรพจน์ ศรีโพหนอง , พิมพันธ์ ธีระธรรมสรณ์

ผู้เขียนร่วม สุภาวดี คุ่มราษฎร์

โอกาสด้านการตลาด

(Market Opportunity)

ด้วยปัจจัยด้านเศรษฐกิจภายในประเทศที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และรายได้ที่เพิ่มขึ้น ทำให้ พฤติกรรมการบริโภคของชาวจีนเปลี่ยนแปลงไป โดยชาวจีนส่วนใหญ่หันมาใส่ใจต่ออาหารการกินและสุขภาพของ ตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะการรับประทานผลไม้ ซึ่งถือเป็นอาหารที่มีประโยชน์ มีคุณค่าทางโภชนาการสูง และมี ความเป็นธรรมชาติ จึงทำให้การรับประทานผลไม้ในจีนขยายตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับรูปแบบในการบริโภค ผลไม้ก็มีความหลากหลายมากขึ้นเช่นกัน เช่น ผลไม้แปรรูป ผลไม้ที่เป็นขนมขบเคี้ยว เครื่องดื่มน้ำผลไม้ เครื่องดื่มชา สมัยใหม่ผสมน้ำผลไม้ เป็นต้น จึงทำให้ตลาดผลไม้ของจีนเติบโตอย่างต่อเนื่อง และยังมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น ถึงแม้ไม่กี่ปีมานี้ ผลไม้ในจีนจะมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ปริมาณการบริโภคผลไม้ของชาวจีนไม่เพียงไม่ลดลง แต่ยังมีความต้องการผลไม้ที่เพิ่มสูงขึ้นจนทำให้จีนเป็นทั้งประเทศผู้ผลิตและประเทศผู้บริโภคผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในอนาคตนอกจากจะมียอดนำเข้าที่สูง โดยเฉพาะผลไม้สดจากไทยแล้วยังพบว่าแนวโน้มการบริโภคผลไม้สดแช่เย็นและแช่แข็งของจีนเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ตลาดผลไม้สดแช่เย็นและแช่แข็ง ยังคงเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทยอย่างต่อเนื่องไปอีกหลายปี ยิ่งการเปิดเส้นทางรถไฟลาว-จีน ก็จะเป็นโอกาสในการส่งออกมากขึ้นตามมา

การนำเข้าผลไม้สดของจีน

ผลไม้ที่จีนนำเข้าสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือผลไม้เขตร้อน และผลไม้ตะวันตกเมื่อพิจารณาในส่วนของผลไม้เขตร้อนที่จีนนำเข้าจะพบว่า ส่วนใหญ่นำเข้าจากไทยและเวียดนาม โดยผลไม้ที่จีนนำเข้าจากไทยส่วนใหญ่ ได้แก่ ทูเรียน มังคุด ลำไย มะพร้าว เป็นต้น สำหรับผลไม้ที่จีนนำเข้าจาก เวียดนามส่วนใหญ่ ได้แก่ แก้วมังกร ขนุน เป็นต้น สำหรับผลไม้ตะวันตกที่จีนนำเข้าส่วนใหญ่ ได้แก่ ส้ม แอปเปิ้ล องุ่น กีวี และเชอร์รี่ เป็นต้น โดยปี 2021 ผลไม้ที่จีนนำเข้ามาก 10 อันดับแรก ได้แก่ ทูเรียน เชอร์รี่ กล้วย มังคุด ลำไย ผลไม้แช่แข็งและลูกนัตอื่น ๆ กีวี องุ่น แก้วมังกร และมะพร้าว เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผลไม้ ที่จีนนำเข้ามากเป็นอันดับต้นๆ ส่วนใหญ่เป็นผลไม้เขตร้อน และเป็นผลไม้ที่ไทยส่งออกไปจีน โดยทูเรียนที่จีน นำเข้ามากเป็นอันดับหนึ่งในปี 2021 เมื่อปี 2017 จัดอยู่ในอันดับที่ 4 และเริ่มขึ้นเป็นอันดับที่หนึ่งตั้งแต่ปี 2019 สำหรับผลไม้ที่จีนนำเข้าจากไทยมาก 10 อันดับแรก ได้แก่ ทูเรียน ลำไย มังคุด ผลไม้แช่แข็งอื่น ๆ มะพร้าว ลำไยแห้ง ส้ม และส้มโอ ผลไม้สดอื่น ๆ ผลไม้แห้งอื่น ๆ และสับปะรด (แห้งและสด) ทั้งนี้ ผลไม้ที่จีนนำเข้าจากทั่วโลกมาก 10 อันดับแรกระหว่างปี 2017 - 2021 ดังแสดงในตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลไม้นำเข้าจากทั่วโลก 10 อันดับแรกของจีนระหว่างปี 2017 – 2021

อันดับ	2560	2561	2562	2563	2564
1	เชอร์รี่	เชอร์รี่	ทุเรียน	ทุเรียน	ทุเรียน
2	องุ่น	ทุเรียน	เชอร์รี่	เชอร์รี่	เชอร์รี่
3	กล้วย	กล้วย	กล้วย	ผลไม้สดอื่นๆ	กล้วย
4	ทุเรียน	องุ่น	ฝรั่งและมะม่วง	กล้วย	มังคุด
5	ลำไย	ส้ม	องุ่น	ฝรั่งและมะม่วง	ลำไย
6	แก้วมังกร	กีวี	กีวี	องุ่น	ผลไม้แช่แข็งและลูกนัตอื่นๆ
7	ส้ม	แก้วมังกร	ส้ม	กีวี	กีวี
8	กีวี	ลำไย	มะพร้าว	ส้ม	องุ่น
9	มะพร้าว	มังคุด	สับปะรด	มะพร้าว	แก้วมังกร
10	มังคุด	มะพร้าว	แอปเปิ้ล	ผลไม้แห้ง	มะพร้าว

ที่มา: Commercial section, Royal Thai Consulate-General, Shanghai (2021)

แนวโน้มอุตสาหกรรม

ผู้บริโภคในตลาดจีนมีจำนวนมหาศาล จึงมีความต้องการผลไม้ที่หลากหลายและชอบรับประทานผลไม้เขตร้อน สืบเนื่องได้จากการนำเข้าผลไม้เขตร้อนที่มีมูลค่าสูงกว่าผลไม้เขตร้อน ประกอบกับรายได้ประชากรที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีกำลังซื้อสูงและชอบรับประทานผลไม้ไทย การยกเลิกนโยบาย Zero Covid ทำให้ชาวจีนเดินทางมาไทยมากขึ้นและซื้อผลไม้ไทย จึงคาดว่าปี 2023 จีน จะยังคงนำเข้าผลไม้จากไทยสูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ปริมาณการผลิตผลไม้ไทยที่คาดว่าจะสูงขึ้น ร้อยละ 8 มาตรการควบคุมคุณภาพผลไม้และการสนับสนุนของรัฐบาลไทยที่เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมผลไม้ไทยในเมืองต่าง ๆ ของจีน การนิยมนำผลไม้เข้ามาของผู้บริโภคชาวจีนในเมืองใหญ่ และการสร้างความสัมพันธ์คู่ค้าทางยุทธศาสตร์ระหว่างอาเซียน-จีนอย่างรอบด้าน จะผลักดันให้การนำเข้าผลไม้ไทยของจีนในภาพรวมขยายตัวสูงขึ้นกว่าเดิม

เมื่อพิจารณาตามประเภทผลไม้ คาดว่าจีนจะนำเข้าทุเรียนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทุเรียนไทยมีรสชาติหวานและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผู้บริโภคชาวจีนชอบทุเรียนไทยเป็นทุนเดิมและมีผู้ที่ชอบทุเรียนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่องได้จากมูลค่าการนำเข้าทุเรียนไทยของจีนที่สูงขึ้นและสูงเป็นอันดับหนึ่งมาเป็นเวลาหลายปี สำหรับมะพร้าวตอนนี้ได้รับความนิยมมากขึ้นเนื่องจากร้านอาหารและร้านเครื่องดื่มในจีนต้องการเนื้อมะพร้าวและน้ำมะพร้าว เพื่อนำไปประกอบเป็นอาหารและเครื่องดื่มมากขึ้น นอกจากนี้ น้ำมะพร้าวยังเป็นเครื่องดื่มจากธรรมชาติที่สามารถตอบโจทย์ผู้ที่รักษาสุขภาพได้เป็นอย่างดี จึงคาดว่ามะพร้าวไทยจะได้รับความนิยมจากตลาดจีนอย่างต่อเนื่อง สำหรับส้มโอและชมพูก็อาจจะมีโอกาสเติบโต ในตลาดจีนเช่นกัน เนื่องจากส้มโอไทยมีคุณภาพสูง และชมพูก็เริ่มขยายตลาดในจีนมากขึ้น ทำให้ชาวจีนรู้จัก ชมพูไทยมากขึ้นกว่าเดิม แต่สำหรับลำไย ปัจจุบันความต้องการในตลาดจีนมีไม่มากหากเทียบกับอดีต

อย่างไรก็ตามผลจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่ผ่านมา ประกอบกับการปิดประเทศเป็นระยะเวลานาน ทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคผลไม้ของจีนเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีดังนี้

การบริโภคผลไม้ของเมืองระดับ Tier 1-2 อยู่ในระดับอิ่มตัว ส่วนเมืองระดับ Tier 3-4 ตลาดผลไม้เติบโตขึ้น จึงทำให้มีร้านค้าผลไม้จากเมืองใหญ่ ๆ อย่างเช่นเมือง ปายกั๋วหยวน และ เซียนเฟิงซู่ยกั๋ว เข้าไปลงทุนร่วมกับร้านขายผลไม้ในท้องถิ่นเพื่อขยายช่องทางการจัดจำหน่าย

การส่งผลไม้แบบเดลิเวอรี่เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง คนรุ่นใหม่จีนหันมาสนใจสุขภาพมากขึ้น แต่เนื่องจากการทำงานหนัก ใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ จึงไม่มีเวลาซื้อผลไม้ตามหน้าร้าน ดังนั้นจึงนิยมสั่งซื้อผลไม้แบบเดลิเวอรี่ ส่งถึงหน้าบ้าน จึงทำให้ผลไม้ส่วนมากหันมาเปิดบริการทั้งออนไลน์และขายหน้าร้าน เพื่อตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่ ที่ต้องการความสะดวกสบาย หรือ Lazy Economy

ขนาดตลาด

จากรายงานของ Statista พบว่าในปี 2022 ยอดขายผลไม้สดในจีนรวมมูลค่า 83.96 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และ คาดว่าในปี 2023 จะมีมูลค่า 91.10 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และยังมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากผู้บริโภคชาวจีนหันมาดูแลตัวเอง รักสุขภาพมากขึ้น ประกอบกับการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และเชื่อว่าการบริโภคผลไม้สดจะทำให้ตนเองมีสุขภาพที่ดี

โดยเมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 2020 จีนมีปริมาณความต้องการผลไม้เท่ากับ 289.56 ล้านตัน ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 และในปี ค.ศ. 2021 จีนมีปริมาณความต้องการผลไม้เท่ากับ 299.12 ล้านตัน ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 เมื่อพิจารณาจากปริมาณการบริโภคผลไม้ต่อหัวพบว่าปริมาณการบริโภคผลไม้ต่อหัวของชาวจีนเฉลี่ยอยู่ที่ 60 กิโลกรัมต่อคน และเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการบริโภคผลไม้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศที่พัฒนาแล้วอยู่ที่ 105 กิโลกรัมต่อคน จะเห็นว่าโอกาสของตลาดผลไม้ในจีนยังมีอีกมาก เนื่องจากการพัฒนาของเศรษฐกิจจีนระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวจีน ทำให้ปริมาณการบริโภคผลไม้เฉลี่ยต่อหัวของจีนจะเพิ่มสูงขึ้นอีก และตลาดการบริโภคผลไม้ก็จะขยายตัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จึงนับว่าตลาดผลไม้ของจีนเป็นอีกตลาดที่ยังมีโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยสอดคล้องกับสถิติการนำเข้าผลไม้ของจีนจากไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จีนมีการนำเข้าผลไม้จากไทยมากเป็นอันดับ 1 โดยเฉลี่ยครองสัดส่วนเกือบร้อยละ 30 ของการนำเข้าผลไม้จากทั่วโลกของจีน

นอกจากนี้สำนักงานการส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ เมืองกวางโจว ได้สถานการณ์และแนวโน้มของตลาดผลไม้ในจีน ปี 2566 โดยให้ข้อมูลทางการนำเข้าผลไม้ของจีน ซึ่งพบว่าปัจจุบันประชากรจีนมีการบริโภคผลไม้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมูลค่าการค้าผลไม้ของจีนคิดเป็น สัดส่วนร้อยละ 6 ขึ้นไปของมูลค่าหรือการค้าผลไม้ทั่วโลกและเป็นประเทศที่นำเข้าผลไม้เป็นอันดับที่ 2 ของโลก สำหรับผลไม้สดที่จีนมีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุด 5 อันดับ แรกในปี 2565 ได้แก่ ทูเรียน เซอร์รี่ กล้วยหอม มังคุดและมะพร้าว และประเภทผลไม้ที่มีปริมาณนำเข้ามากที่สุด ได้แก่ กล้วยหอม มะพร้าว ทูเรียน แก้วมังกรและลำไย ตามลำดับ โดยทุเรียนสดที่นำเข้าจากไทยและเวียดนามยังคงเป็นผลไม้ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดของจีน

นอกจากนี้ ถ้าพิจารณามูลค่าการนำเข้าผลไม้ของจีนในปี 2565 โดยแยกตามรายมณฑล / เขตปกครอง จะพบว่า มณฑลกวางตุ้งมีมูลค่าการนำเข้าผลไม้มากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 6,078,886,147 ดอลลาร์สหรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.89 เมื่อเทียบกับปี 2564 รองลงมา คือ นครเซี่ยงไฮ้ คิดเป็นมูลค่า 2,466,559,602 ดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 13.15 และมณฑลเจ้อเจียง คิดเป็นมูลค่า 2,419,097,270 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.15 โดยมณฑล / เขตปกครอง 10 อันดับแรกของจีนที่มีมูลค่าการนำเข้าผลไม้มากที่สุด ได้แก่ มณฑลกวางตุ้ง นครเซี่ยงไฮ้ มณฑลเจ้อเจียง มณฑลยูนนาน นครฉงชิ่ง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง มณฑลซาน ตง มณฑลเหอหนาน มณฑลฝูเจี้ยน และมณฑลเจียงซู ตามลำดับ

คู่แข่งที่สำคัญในตลาดส่งออก

Global Trade Atlas (2022) ระบุว่าจีนมีมูลค่าการนำเข้าผลไม้ (HS Code 08) อยู่ที่ 16,597,501,006 ดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบเป็นรายปีเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.09 โดยประเทศที่จีนนำเข้าผลไม้มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ไทย ซิลี เวียดนาม ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา และนิวซีแลนด์ ซึ่งในปี 2022 จีนนำเข้าผลไม้จากไทยมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 6,276,014,754 ดอลลาร์สหรัฐ โดยลดลงร้อยละ -2.64 เมื่อเทียบเป็นรายปีและคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37.81 ของมูลค่าการนำเข้าผลไม้ทั้งหมดของจีน รองลงมาคือ ซิลี คิดเป็นมูลค่า 3,328,813,060 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.97 เมื่อเทียบเป็นรายปี และอันดับที่ 3 เวียดนามคิดเป็นมูลค่า 1,504,066,548 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.12 เมื่อเทียบกับปี 2564 ดังจะเห็นได้จากตารางด้านล่าง

ตาราง 2 แสดงมูลค่าการนำเข้าผลไม้ของจีน ปี 2021-2022 (HS code 08)

อันดับ	ประเทศคู่ค้า	มูลค่าการนำเข้า (USD)		สัดส่วน (%)		เปลี่ยนแปลง (%)
		2564	2565	2564	2565	
1	ไทย	6,445,912,472	6,276,014,754	40.81	37.81	-2.64
2	ซิลี	2,378,263,601	3,328,813,060	15.06	20.06	39.97
3	เวียดนาม	1,065,806,275	1,504,066,548	6.75	9.06	41.12
4	ฟิลิปปินส์	653,008,736	669,901,545	4.13	4.04	2.59
5	สหรัฐอเมริกา	1,021,204,533	654,972,737	6.47	3.95	-35.86
	อื่นๆ	4,229,511,234	4,163,732,362	26.77	25.08	-1.55
	รวม	15,793,706,851	16,597,501,006	100	100	5.09

ที่มา: Global Trade Atlas (2022)

เวียดนาม “คู่แข่ง” ตลาดผลไม้เมืองร้อนที่สำคัญของไทยในตลาดจีน

เวียดนามมีพื้นที่เพาะปลูกผลไม้ขนาดเล็กกระจายทั่วประเทศ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง (ประมาณร้อยละ 35 ของพื้นที่ปลูกผลไม้ทั่วประเทศ) ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ (ประมาณร้อยละ 17) และตอนกลางของภาคใต้ซึ่งส่วนใหญ่เพาะปลูกแก้วมังกร มะม่วงและองุ่น

ปัจจุบันเวียดนามผลิตผลไม้ได้หลากหลายชนิดได้แก่ กัลยาลำไย มะม่วง เกรปฟรุ้ต แต่แก้วมังกร (Dragon fruit) ทำรายได้จากการส่งออกให้ประเทศมากที่สุด และเป็นที่ยูจกแพร่หลายในตลาดโลก เวียดนามพัฒนามาตรฐาน Viet GAP และมาตรฐานผลไม้ออร์แกนิก (organic) เพื่อให้การรับรองคุณภาพผลไม้อื่น ๆ เช่น ทูเรียนมะม่วง ลำไย ส้มโอ สับปะรดและลิ้นจี่ ฯลฯ เพื่อผลักดันให้มีการส่งออกมากขึ้น โดยเฉพาะเข้าไปแข่งขันในตลาดจีน แข่งกับผลไม้ไทยโดยตรง ซึ่งในอนาคตอันใกล้นี้ เวียดนามถือเป็นคู่แข่งที่น่ากลัวของตลาดนำเข้าผลไม้ไปจีน ดังนั้นผู้ประกอบการของไทยต้องเร่งพัฒนาคุณภาพของผลไม้ไทยให้รักษามาตรฐานส่งออกเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดอันดับหนึ่งในตลาดจีนให้ได้ต่อไป

การนำเข้าผลไม้จากไทย

สำนักงานการส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ เมืองกวางโจว รายงานว่า การนำเข้าผลไม้จากไทย ในปี 2565 จีนมีการนำเข้าผลไม้ (HS Code 08) จากไทยมากที่สุด ซึ่งคิดเป็น 6,276,014,754 ดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 2.46 เมื่อเทียบกับปี 2021 และพิจารณาโดยแยกตามรายมณฑล / เขตปกครอง พบว่า มณฑล / เขตปกครองของจีนที่มีมูลค่าการนำเข้าผลไม้จากไทยสูงที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่ มณฑลกวางตุ้ง โดยมีมูลค่าอยู่ที่ 2,258,365,987 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.23 จากปี 2021 รองลงมาคือ มณฑลยูนนาน ซึ่งมีมูลค่า อยู่ที่ 899,396,375 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 32.50 และมณฑลเจ้อเจียง มีมูลค่าอยู่ที่ 880,631,868 ดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ -1.55 ตามมาด้วย นครฉงชิ่ง เขตปกครองตนเอง กว่างซีจ้วง นครเซี่ยงไฮ้ มณฑลซานตง มณฑลฝูเจี้ยน มณฑลเจียงซู และมณฑลหูหนาน ตามลำดับ

แผนภาพที่ 1 สัดส่วนปริมาณการนำเข้าผลไม้ไทยของจีนปี 2022 (รายมณฑล)

ที่มา: สำนักงานการส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ เมืองกวางโจว (สิงหาคม, 2023)

โดยสัดส่วนปริมาณการนำเข้าผลไม้จากไทยของจีนในปี 2022 เป็นอันดับแรกคือ หูเจี้ยน มีปริมาณ 783,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาคือ มะพร้าว มีปริมาณ 522,000 ตัน อันดับต่อมาคือ ลำไย ปริมาณ 380,000 ตัน อันดับที่ 4 คือ มังคุด ปริมาณ 183,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 8 อันดับที่ 5 คือ ส้มโอ ปริมาณ 26,000 ตัน คิดเป็น ร้อยละ 1 และผลไม้อื่น ๆ

แผนภาพที่ 2 สัดส่วนปริมาณการนำเข้าผลไม้ไทย 5 อันดับแรก

ที่มา: สำนักงานการส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ เมืองกวางโจว (สิงหาคม, 2023)

พฤติกรรมผู้บริโภค

การบริโภคในปัจจุบันของชาวจีนได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก จากการให้ความสำคัญกับเมืองสำคัญระดับชาติที่เป็นเมืองหลัก กลายเป็นการให้ความสำคัญกับเมืองระดับมณฑลหรือเมืองระดับ Tier 2 / Tier 3 มากขึ้น ซึ่งเปลี่ยนไปจากเดิมที่ตลาดผู้บริโภคอาหารหรือผลไม้สด ที่นำเข้าส่วนใหญ่อยู่ในเมืองเศรษฐกิจสำคัญระดับชาติ เช่น เซี่ยงไฮ้ ปักกิ่ง เซินเจิ้น ฮองกง หรือมณฑลอยู่ตามชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของประเทศ แต่ปัจจุบัน ในมณฑลตอนใน มณฑลตอนใต้และหัวเมืองชั้นรองต่างมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากขึ้น มีการพัฒนาความเป็นเมือง รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดชนชั้นกลางและเศรษฐกิจใหม่เกิดขึ้นมากมายกระจายอยู่ตามหัวเมืองชั้นรอง สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้ผู้บริโภคชาวจีนจำนวนไม่น้อยเริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอยและการบริโภคอาหาร จากการรับประทานอาหารเพื่อ “อิ่มท้อง” เท่านั้น ในอดีตปรับเปลี่ยนมาเป็นการบริโภคที่เน้นรสชาติ คุณประโยชน์และคุณภาพของอาหารมากขึ้น

อีกทั้งปัจจุบันชาวจีนให้ความสำคัญในด้านสุขภาพ ดังนั้น ผลไม้ซึ่งเป็นอาหารที่สามารถเสริมสุขภาพ จึงทำให้ตลาดสินค้าเกษตรหลายชนิดที่นำเข้าจากไทย เช่น ผลไม้ซึ่งเป็นผลไม้เขตร้อนที่มีรสชาติเฉพาะตัว มีโอกาสขยายตลาดไปสู่เมืองชั้นรองและพื้นที่ตอนในของจีนมากยิ่งขึ้น โดยในปี 2565 มณฑล / เขตปกครอง 10 อันดับแรกของจีนที่มีปริมาณการนำเข้าผลไม้มากที่สุด ได้แก่ มณฑลกว่างตุ้ง นครเซี่ยงไฮ้ มณฑลเจ้อเจียง มณฑลไห่หนาน มณฑลยูนนาน มณฑลเหลียวหนิง มณฑลชานตง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง นครฉงชิ่ง และมณฑลฝูเจี้ยน ตามลำดับ โดยบางมณฑล ที่อยู่ในภาคตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งมีอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง จะนิยมรับประทานผลไม้ที่มีน้ำมากและรสชาติหวาน เช่น สับปะรดฤดูแลที่ผ่านการตัดแต่งบรรจุในถุงสุญญากาศ ขนุน ที่มีรสหวานและรูปร่างแปลกใหม่ หรือส้มโอ นอกจากนี้ยังพบว่าในปี 2022 ผ่านมา ผลไม้ตัดแต่งสำเร็จรูป “ready-to-eat” ก็ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคชาวจีนมากขึ้น โดยเฉพาะสับปะรดฤดูแล ตลอดจนแก้วมังกร แคนตาลูป มะเขือเทศ เพื่อตอบสนองกลุ่มผู้บริโภคที่ใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบหรืออยู่อาศัยคนเดียวโดยเฉพาะคนในเมืองใหญ่ จึงนิยมบริโภคผลไม้ในปริมาณที่เหมาะสมกับตนเอง จึงถือเป็นโอกาสทางธุรกิจที่ดีสำหรับผู้ประกอบการผลไม้ดังกล่าว

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวจีนที่ได้มาท่องเที่ยวไทย ทำให้ได้สัมผัสประเพณีวัฒนธรรมไทย ได้ลิ้มลองชิมอาหารและผลไม้ไทย ซึ่งชาวจีนกลุ่มนี้ชื่นชอบอาหารไทย ผลไม้ไทย โดยเฉพาะผลไม้ไทยซึ่งเป็นผลไม้เขตร้อนที่เพาะปลูกไม่ได้ในประเทศจีนหรือสามารถปลูกได้ แต่รสชาติไม่เหมือนผลไม้ที่ปลูกในพื้นที่เฉพาะหรือสภาวะอากาศอย่างประเทศไทย ผลไม้ที่จีนนำเข้าจากไทย อาทิ มะพร้าว ทุเรียน ลำไย และมังคุด

อย่างไรก็ตาม แม้ผลไม้ท้องถิ่นของจีนจะมีราคาถูกกว่าผลไม้นำเข้า อาทิ มะม่วง ทุเรียน มังคุดของไทยที่ราคาสูงกว่าผลไม้ของท้องถิ่น แต่ชาวจีนยังคงนิยมบริโภคผลไม้ไทยในรูปแบบที่เป็นการ “self-reward” และจะซื้อผลไม้ที่ไม่ค่อยได้รับประทานหรือหาทานไม่ถ่ยนัก เป็นของขวัญให้แก่ตัวเองหรือครอบครัวในวันสำคัญ ดังนั้น การสร้างคุณค่า สร้างเรื่องราว และให้ความหมายกับผลไม้ไทยและแต่งบรรจุภัณฑ์ให้สวยงาม เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างกลยุทธ์จำหน่าย

กลยุทธ์การเข้าสู่ตลาด

(Market Entry Strategy)

แนวทางการขยายตลาด

ถึงแม้ว่าตลาดการบริโภคผลไม้ของจีนจะมีขนาดใหญ่ และเติบโตมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญกลุ่มผู้บริโภคชาวจีนชื่นชอบผลไม้เมืองร้อน โดยเฉพาะผลไม้จากประเทศไทย แต่ก็ยังมีการแข่งขันที่สูง โดยเฉพาะคู่แข่งจากประเทศเวียดนามที่กำลังเพาะปลูกผลไม้ยอดนิยมอย่างทุเรียน มังคุดและกล้วยหอมทอง เพื่อส่งออกไปจีนโดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยที่ต้องการเข้ามาขยายตลาดผลไม้ในจีนจึงต้องศึกษาข้อมูลทั่วไปของตลาดผลไม้จีน คู่แข่งในตลาด พฤติกรรมการบริโภคผลไม้ของผู้บริโภคแต่ละท้องถิ่นเชิงลึก เพื่อให้สามารถวางแผนและพัฒนาผลไม้ไทยให้เข้าถึงตลาดแต่ละกลุ่มได้อย่างแท้จริง โดยสรุปแนวทางการส่งเสริมการส่งออกผลไม้ไทยของผู้ประกอบการ SMEs มีดังนี้

1. การครองใจกลุ่มผู้บริโภค Gen Z ในปัจจุบันจีนกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนถ่ายกลุ่มผู้บริโภค ทำให้กลุ่มผู้บริโภคชาวจีน Gen Z กำลังก้าวเข้ามาเป็นผู้บริโภคหลัก ซึ่งกลุ่มคนรุ่นใหม่มีความตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น มีความชื่นชอบในวัตถุดิบสวนผสมที่ดีต่อสุขภาพ สะอาดปลอดภัย และยังคงรสชาติที่อร่อย บรรจุภัณฑ์ของผลไม้ควรออกแบบให้ทันสมัย นำรับประทาน พร้อมระบุคุณค่าทางโภชนาการบนฉลาก หรือเป็นผลไม้พร้อมทานได้ทันทีก็สามารถครองใจผู้บริโภค Gen Z ได้เป็นอย่างดี

2. และอีกกลุ่มที่น่าสนใจก็คือ กลุ่มผู้บริโภคผู้สูงอายุที่มีความซื่อสัตย์ต่อแบรนด์และมีกำลังซื้อที่มีการคาดการณ์ว่าจะมีจำนวนมากถึง 800 ล้านคนภายใน 5 ปีข้างหน้า ซึ่งผู้ประกอบการไทยสามารถเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเหล่านี้ อาทิ บรรจุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย ความสะดวกในการรับประทานและพกพา หรือคุณค่าทางโภชนาการ รวมทั้งให้ข้อมูลประโยชน์ของผลไม้แต่ละชนิดที่เหมาะสมกับผู้บริโภคยุคใหม่ที่หันมาดูแลสุขภาพ รักษาสุขภาพร่างกายนอกมากขึ้น รวมถึงสามารถตอบสนองกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ไม่ส่งผลกระทบต่อโรคประจำตัว

3. การให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์แบรนด์และคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักโดยผ่านการร่วมมือกับ KOL / KOC ในท้องถิ่น เช่น TikTok, Weibo และ Wechat Official โดยเฉพาะในรูปแบบคลิปวิดีโอสั้น และการ Livestreaming ที่ยังได้รับความนิยมและสามารถขยายตลาดเข้าสู่เขตชนบทได้มากขึ้นในปัจจุบัน โดยสอดคล้องกับข้อมูลในปี ซึ่งพฤติกรรมการบริโภคสื่อออนไลน์เหล่านี้จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การเข้ามาขยายตลาดผลไม้ไทยในจีนที่มีการแข่งขันสูง และมีคู่แข่งทั้งในประเทศและต่างประเทศมีโอกาสจะตลาดเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การกระจายสินค้าสู่เมือง Tier 3 และ Tier 4 เนื่องจากในปัจจุบันเมืองใหญ่ ๆ อย่างเมือง Tier 1 และเมือง Tier 2 ตลาดผลไม้ค่อนข้างอิ่มตัว แต่ในเมือง Tier 3 และ Tier 4 ตลาดผลไม้ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง ชาวจีนในกลุ่มนี้มีกำลังซื้อเพิ่มมากขึ้น โดยผ่านช่องทางการขายในแพลตฟอร์มออนไลน์ ให้มากขึ้น

ช่องทางการเข้าสู่ตลาด

การจำหน่ายผลไม้ของจีนในปี 2564 - 2566 อยู่ในทิศทางที่ดีและขยายตัวสูงกว่าปีที่แล้ว มูลค่าการจำหน่ายบนออนไลน์ขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ราคาค้าส่งมีความเสถียร ธุรกิจผลไม้ที่สำคัญของจีนเริ่มเข้าตลาดหลักทรัพย์ และจำหน่ายสินค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น อาทิบนอาลีบาบา จิงตง พินตัวตัว เป็นต้น ช่องทางการกระจายผลไม้ในจีน หลัก ๆ ได้แก่ ตลาดเกษตรกร การค้าปลีกสมัยใหม่ (รวมถึงซูเปอร์มาร์เก็ต ซูเปอร์มาร์เก็ตอาหารสด และร้านสะดวกซื้อ) ช่องทางอีคอมเมิร์ซ และการค้าปลีกแฟรนไชส์ผลไม้ โดยมีสัดส่วนในแต่ละช่องทางจะคิด เป็นร้อยละ 25 ร้อยละ 37 ร้อยละ 13 และร้อยละ 25 ตามลำดับของยอดค้าปลีกทั้งหมดในปี 2564 อุตสาหกรรมค้าปลีกผลไม้ในจีนมีการแยกหลายส่วน ทั้งยังมีการแข่งขันอย่างหนักระหว่างผู้เล่นในตลาด โดยช่องทางจำหน่ายผลไม้ที่สำคัญในจีนมีดังนี้

(1) ตลาดค้าส่ง ตลาดค้าส่งเป็นช่องทางสำคัญในการกระจายผลไม้จากผู้ผลิตไปยังมือผู้บริโภค ซึ่งตลาดค้าส่งผลไม้ในจีนจะแบ่งออกเป็นหลายระดับ หลายช่วงต่อ ทำให้ราคาผลไม้ที่จำหน่ายในตลาดค้าส่งหลายแห่งมีราคาแตกต่างกัน และบางแห่งมีราคาสูงกว่าราคาหน้าสวนมาก ปัจจุบัน ตลาดผลไม้ค้าส่งระดับประเทศของจีนมีจำนวนมาก ซึ่งตลาดผลไม้ค้าส่งที่มีชื่อเสียงระดับต้น ๆ ของจีน ได้แก่

- ตลาดซินฟาตี้ที่ปักกิ่ง เป็นตลาดผลไม้ที่มีความสำคัญต่อชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงของจีน
- ตลาดเจียงหนานที่กวางโจว เป็นตลาดค้าส่งผลไม้ชั้นนำหลัก มีความโดดเด่นและมีขนาดใหญ่
- ตลาดเจียงชิ่งที่เจ้อเจียง เป็นตลาดค้าส่งผลไม้ทั้งในประเทศและผลไม้นำเข้าที่สำคัญของจีน
- ตลาดค้าส่งผลไม้นำเข้าฮุยจ๋านที่เซี่ยงไฮ้ เป็นตลาดที่เน้นค้าส่งผลไม้นำเข้าที่ครบวงจร
- ตลาดผลไม้ค้าส่งว่านปิงที่เหอหนาน เป็นตลาดค้าส่งผลไม้ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเขตแม่น้ำเหลืองตอนกลาง - ล่าง
- ตลาดไห่จีซิงของเซินเจิ้น เป็นตลาดสินค้าเกษตรค้าส่งที่สำคัญของจีน

(2) ตลาดค้าปลีก ช่องทางค้าปลีกผลไม้ที่สำคัญในจีน ได้แก่ ตลาดสินค้าเกษตรค้าปลีก ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านผลไม้แฟรนไชส์ แพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นต้น โดยหลังจากที่โรคโควิด-19 แพร่ระบาด ผู้บริโภคชาวจีนก็หันมาให้ความสำคัญกับแบรนด์ คุณภาพ และโภชนาการของผลไม้มากขึ้น อีกทั้งยังเลือกซื้อผลไม้บนแพลตฟอร์มออนไลน์มากกว่าปีที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก ทำให้แพลตฟอร์มออนไลน์กลายเป็น ช่องทางสำคัญในการค้าปลีกผลไม้สดต่าง ๆ ในจีน

นอกจากนี้ยังแบ่งช่องทางการจัดจำหน่ายออกเป็น 2 แบบ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งแบบออนไลน์และออฟไลน์ ได้แก่ ช่องทางผ่านทางร้านขายผลไม้ในลักษณะ Online to Offline (O2O) หรือ มีการให้บริการทั้งออนไลน์ (บริการส่งเดลิเวอรี่) และออฟไลน์(มีหน้าร้านจำหน่าย) ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง เช่น ร้านผลไม้ (ป้ายกัวยวน : PAGODA) ร้านผลไม้ (เซียนเฟิงซู่ยกั้ว-Fresh Fruit) หรือร้านผลไม้ (จีเสี่ยวกั้ว Lucky Go) เป็นต้น

1. ช่องทางจำหน่ายผ่านทางร้านขายผลไม้ในลักษณะ O2O หรือมีการให้บริการทั้งออนไลน์ (บริการส่งเดลิเวอรี่) และออฟไลน์ (มีหน้าร้านจำหน่าย) เช่น ร้านผลไม้ (ป้ายกัวยวน : PAGODA) ร้านผลไม้ (เซียนเฟิงซู่ยกั้ว-Fresh Fruit) ร้านผลไม้ (จีเสี่ยวกั้ว Lucky Go) และร้านผลไม้ (ฮวากัวยวน) เป็นต้น

2. ช่องทางจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เนื่องด้วยผลกระทบของโรคระบาดโควิด-19 ที่ผ่านมามีทำให้วิถีการบริโภคอาหารสดของชาวจีนเปลี่ยนไป ดังนั้นการบริโภคผลไม้ออนไลน์ก็พัฒนาอย่างรวดเร็ว ยอดขายปลีกผลไม้ผ่านช่องทางอีคอมเมิร์ซเพิ่มขึ้นจาก 2.77 หมื่นล้านบาทในปี 2559 เป็น 1.56 แสนล้านบาทในปี 2564 และคาดว่า ในปี 2565 ยอดขายปลีกจะเพิ่มเป็น 2.04 แสนล้านบาท ซึ่งเว็บไซต์และแอปพลิเคชันที่เป็นที่นิยมในการซื้อผลไม้ออนไลน์ของจีนมีหลากหลาย อย่างเช่น เหอหม่า (freshippo) หม่ยรื่อโยเซียน (Miss Fresh) ดิงตงหม่ายซ่าย (DDL) หม่ยถวนหม่ายซ่าย (meituanmaicai) และ JD.com

ตารางที่ 3 จุดเด่นและจุดด้อยช่องทางการซื้อขายผลไม้สด

ช่องทาง	จุดเด่น	จุดด้อย
ช่องทางจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์	สะดวก ประหยัดเวลา ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องไปที่หน้าร้านเอง	ผู้บริโภคอาจจะไม่ได้ผลไม้ตรงกับที่แสดงไว้ในแพลตฟอร์มออนไลน์
ช่องทางจำหน่ายผ่านทางร้านขายผลไม้ในลักษณะ online to offline	สะดวก ประหยัดเวลา ขณะเดียวกัน ผู้บริโภคก็สามารถมาเลือกซื้อผลไม้ได้ด้วยตัวเอง	มีคู่แข่งเป็นจำนวนมาก และต้นทุนในการบริหารงานหน้าร้านสูง ทำให้ผู้ประกอบการไทยเลือกจำหน่ายในร้านประเภทนี้ อาจจะมีต้นทุนสูงกว่าร้านที่มีจำหน่ายเพียงประเภทใดประเภทหนึ่ง
ตลาดค้าปลีก	ลูกค้าสามารถเลือกผลไม้ได้ตามความต้องการ ส่วนใหญ่ผลไม้นำเข้าที่นำมาขายในช่องทางนี้จะมีการขายในราคาที่สูง	ผลไม้ส่วนใหญ่จะราคาค่อนข้างแพงกว่าตลาดค้าส่ง ควรมีแบรนด์เนมของตนเอง
ตลาดค้าส่ง	มีราคาและผลไม้ให้เลือกหลากหลายชนิด	ถ้าในแง่ของผู้ประกอบการไทย การเข้าถึงแหล่งค้าส่งโดยตรงทำได้ยาก ต้องใช้ระยะเวลาและบางครั้งอาจจะโดนกดราคา

กิจกรรมงานแสดงสินค้าหรือการจับคู่ธุรกิจ

การขยายตลาดเบื้องต้นของผู้ประกอบการ SME สามารถเข้าร่วมงานจับคู่ธุรกิจเพื่อแสวงหาคู่ค้าและพันธมิตรทางธุรกิจภายในงานแสดงสินค้าภาคอุตสาหกรรมและการเกษตรระดับนานาชาติของประเทศจีนได้ดังนี้

Guangzhou World Agricultural Expo

งานจับคู่ธุรกิจแบบ B2B2C ระดับนานาชาติ ภายในงานประกอบด้วย การจัดแสดงผลภัณฑ์ทางการเกษตร และเทคโนโลยีการเกษตร แบบครบวงจรตั้งแต่การเพาะปลูกไปจนถึงการจำหน่าย จัดขึ้นช่วงเดือนกันยายน ณ นครกว่างโจว
<https://expotobi.com/guangzhou-world-agricultural-expo>

ที่มา: <https://www.opsmoac.go.th/guangzhou-news-preview-412791791625>

ที่มา: <https://www.cantonfair.net/event/872-china-international-modern-agricultural-exhibition>

China International Modern Agricultural Exhibition (CIMAE)

งานแสดงสินค้าเกษตรสมัยใหม่ระดับนานาชาติ เป็นงานสำคัญสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ นวัตกรรม และโอกาสทางธุรกิจ โดยมุ่งเน้นไปที่เทคโนโลยี อุปกรณ์ เครื่องจักร และโซลูชันใหม่ ๆ ที่ช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการเกษตร จากผู้แสดงสินค้าและผู้เชี่ยวชาญจากภาคเกษตรกรรมทั่วโลก (B2B2C) ซึ่งงานจะจัดขึ้นในเดือนเมษายนเป็นประจำทุกปี ณ กรุงปักกิ่ง ผู้สนใจสามารถติดตามข่าวสารการจัดงานได้ที่

http://en.cimae.com.cn/cnt_20.html

ASEAN Agriculture Trade Fair

เป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือทางธุรกิจสำหรับอุตสาหกรรมเกษตร (B2B) และพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ประกอบด้วย การแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์การเกษตรจากเอเชีย กิจกรรมส่งเสริมการลงทุน การสร้างเครือข่ายระหว่างธุรกิจ นวัตกรรมและเทคโนโลยีล่าสุดที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ตลอดจนการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการขยายช่องทางการขายบนแพลตฟอร์มออนไลน์จากบริษัท E-Commerce อาทิ Alibaba และ Taobao จัดขึ้นที่เมือง

ที่มา: http://www.chinadaily.com.cn/m/guangdong/zhanjiang/2016-06/03/content_25606793.htm

จ้่านเจียง ช่วงเดือนมิถุนายน ผู้สนใจสามารถติดตาม
ข่าวสารการจ้ดงานได้ที่

<https://www.asianagribusinessconsulting.com/en/>

iFresh Asia Fruit & Vegetable Industry Expo

มหกรรมแสดงสินค้าผักและผลไม้ระดับโลก เป็นงานจับคู่
ธุรกิจแบบ B2B ระหว่างผู้ผลิต ผู้จ้ดจ้หน่าย และตัวแทน
จ้ดจ้หน่ายผักและผลไม้ จากผู้ร่วมงาน 50 ประเทศทั่วโลก
รวมทั้งประเทศไทย ภายในงานเปิดให้มีการจ้ดแสดง
ผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ ตลอดจนเวทีการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ อาทิ การจ้ดทำบรรจุภัณฑ์ การเพาะปลูก
การขนส่ง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการตลาด
E-Commerce จ้ดขึ้น ณ นครเซี่ยงไฮ้ ช่วงเดือนพฤศจิกายน
ของทุกปี ผู้สนใจสามารถติดตามข่าวสารการจ้ดงานได้ที่
เว็บไซต์ <https://www.ifreshfair.cn>

International Fruit Expo

งานแสดงสินค้าผลไม้ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลไม้
โลจิสติกส์ และการค้าปลีก ระดับนานาชาติ
เน้นการจับคู่ธุรกิจและเปิดให้ผู้บริโภคทั่วไปเข้าชม
งานแบบ B2B2C รวบรวมผู้ค้าปลีก ผู้ค้าส่ง
ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม
ร้านค้าผลไม้ สวนผลไม้ สมาคมวิชาชีพ นิตยสาร
แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ ฯลฯ จ้ดขึ้น ณ นครกว่าง
โจว ช่วงเดือนกันยายน ผู้สนใจสามารถติดตาม
ข่าวสารการจ้ดงานได้ที่เว็บไซต์

<https://en.fruitexpo.cn/>

ตัวอย่างรายชื่อผู้นำเข้า

IMPORTER NAME

SHENZHEN QUPAI FRUIT CO.LTD

SHANGHAI MAO JU INTERNATIONALTRADE CO.LTD.

WEBSITE

<https://en.fruitexpo.cn>

<http://www.maojitrade.com>

ที่มา : Trade Atlas (2023)

แนวทางการส่งออก (Export Solutions)

การเลือกช่องทางขนส่ง

สำหรับการส่งออกผลไม้ไทยไปยังตลาดจีน มีสามช่องทาง ซึ่งได้แก่ 1.ทางบก ซึ่งปกติจะเป็นการขนส่งโดยรถบรรทุก และเมื่อไม่นานมานี้ ทางจีนได้มีการเปิดเส้นทางขนส่งด้วยรถไฟ โดยผ่านลาว และเข้าสู่จีน 2. การขนส่งทางอากาศ ซึ่งเป็นการขนส่งที่ใช้เวลาน้อยที่สุด จึงเป็นผลดีต่อการรักษาคุณภาพผลไม้ แต่การขนส่งทาง อากาศมีข้อเสีย คือ ราคาการขนส่งค่อนข้างสูง 3.การขนส่งทางเรือ ซึ่งการขนส่งทางเรือ จะเป็นการขนส่งที่ถูกที่สุด แต่ก็ใช้ระยะเวลาในการขนส่งนาน จึงทำให้ผลไม้เสียคุณภาพ โดยสถานการณ์ด้านตรวจสอบผลไม้นำเข้าต่าง ๆ ของจีนและรายละเอียดการขนส่งแต่ละเส้นทาง มีดังนี้

เส้นทางบก ตามข้อมูลรายงานสถานการณ์ด้านทางบกของจีนตามพิธีสารการนำเข้าส่งออกผลไม้ผ่านประเทศที่สาม ณ วันที่ 12 มกราคม 2566 ระบุ เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านทางบกของจีน สำหรับการนำเข้าผลไม้มี 2 มณฑลดังนี้

(1) เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ประกอบด้วย 5 ด่าน

- ด่านหยู่วอี้กวน (Youyiguan Port) มีรถขนส่งสินค้าเข้า-ออก รวม 1,059 คัน เป็นรถขาเข้า จำนวน 530 คัน และรถขาออก 529 คัน

- ด่านตงซิง (Dongxing Port) มีรถขนส่งสินค้าเข้า-ออก รวม 283 คัน เป็นรถขาเข้า จำนวน 137 คัน และรถขาออก 146 คัน

- ด่านรถไฟผิงเสียง (Pingxiang Railway Station Port) สามารถขนส่งผลไม้ทางรถไฟจากสถานีตงตงของเวียดนามไปสถานีรถไฟผิงเสียงและความสามารถในการตรวจ กักกันของศุลกากรผิงเสียง ประมาณวันละ 40 คัน

- ด่านหลงปัง (Longbang Port) ปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างอาคารตรวจคนเข้าเมืองของด่านหลงปังแห่งใหม่ เมื่อสร้างแล้วเสร็จจึงจะดำเนินเรื่องตรวจ รับเป็นด่านสากลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ ต่อไป (คาดว่าครึ่งหลังของปี 2566)

- ด่านสุ่ยโข่ว (Shuikou Port) เป็นด่านรองรับการขนส่งสินค้าโดยเฉพาะ ในขณะที่ด่านสุ่ยโข่วสะพานแห่งที่ 1 จะเน้นรองรับการข้ามแดน ของคนโดยเฉพาะ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างอาคารตรวจ ร่วม ลานตรวจและสถานที่ตรวจสอบสินค้า บริเวณสะพานข้าม แม่น้ำแห่งที่ 2 เมื่อสร้างแล้วเสร็จจึงจะดำเนินเรื่องตรวจรับเป็น ด่านสากล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการต่อไป (คาดว่าครึ่งหลังของปี 2566)

(2) มณฑลยูนนาน ประกอบด้วย 5 ด้าน

- ด้านโมฮาน ด้านรถไฟโมฮานสามารถนำเข้าผลไม้นำเข้าได้ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2565 ทั้งนี้ ผู้ส่งออกจะต้องประสานงานล่วงหน้า กับผู้ให้บริการขนส่งทางรถไฟ เพื่อจองขบวนรถไฟขนส่งผลไม้
- ด้านเหอโจว เปิดรองรับการนำเข้าสินค้าอาหารที่ขนส่งผ่านท่อโซ่ ความเย็น (สามารถนำเข้าผลไม้จากไทยได้)
- ด้านรถไฟเหอโจว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของอำเภอเหอโจวอยู่ระหว่างศึกษาการขอ สร้างสถานที่ควบคุมตรวจสอบ ผลไม้นำเข้า จึงยังไม่สามารถนำเข้าผลไม้จากไทยได้
- ด้านเทียนเป่า สามารถนำเข้าผลไม้จากไทยได้แต่อาจยังไม่พร้อมที่จะรองรับ การนำเข้าผลไม้จำนวนมาก เนื่องจากอยู่ระหว่างการสร้างลาน ลินค่านานาชาติเพื่อยกระดับและรองรับการค้าระหว่างประเทศ ที่เพิ่มขึ้น (คาดว่าจะแล้วเสร็จในช่วงกลางปี 2566) ผู้ส่งออกควร ประสานงานผู้นำเข้า ก่อนการขนส่งผลไม้ผ่านด่านเทียนเป่า

โดยต้องนำเข้าและส่งออกสินค้า ผ่านด่านที่ทั้งสองประเทศกำหนดโดยแต่ละด่านมีการเชื่อมโยงเส้นทางทางบกของไทยดังนี้

ด่านของฝ่ายไทย (6 ด้าน) ด้านตรวจพืชเชียงของ ด้านตรวจพืชบึงกาฬ ด้านตรวจพืชนครพนม ด้านตรวจพืชมุกดาหาร จุดผ่านแดนถาวรบ้านฝักกาดของด่านตรวจพืชจันทบุรี และด่านตรวจพืชหนองคาย

- **เส้น R3A** ผ่านทาง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ไปทางห้วยทรายและบ่อเต็น (สปป.ลาว) และสิ้นสุดที่ด่าน โมฮาน (จีน) ไปมณฑลยูนนาน ซึ่งระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงด่านโมฮาน เป็นระยะทาง 1,887 กิโลเมตร
- **เส้นทาง R9** ผ่านทาง จังหวัดมุกดาหาร ไปทางสะพานนะเขต ผ่านแดนสะพาน (สปป.ลาว) เข้าสู่ลาวบาวและหลัง เชน (เวียดนาม) ไปสิ้นสุดที่ด่านโหย่วอื่กว่าน (จีน) ไปยังเมืองหนานหนิง โดยระยะทางจากมุกดาหารถึงด่านโหย่วอื่กว่าน เป็นระยะทางประมาณ 1,090 กิโลเมตร
- **เส้นทาง R12** ผ่านทางจังหวัดนครพนม ไปทางท่าแขกและนาฝ้า (สปป.ลาว) ผ่านจาลอและหลัง เชน (เวียดนาม) ไปสิ้นสุดที่ด่านโหย่วอื่กว่าน (จีน) ไปเมืองหนานหนิง ซึ่งระยะทางจากนครพนมถึงด่านโหย่วอื่กว่าน ประมาณ 823 กิโลเมตร
- **เส้นทาง R12** ผ่านเส้นทางจังหวัดนครพนม ไปทางท่าแขกและนาฝ้า (สปป.ลาว) ผ่านจาลอและหมงกาย (เวียดนาม) ไปสิ้นสุดที่ด่านตงซิน (จีน) ไปยังเมืองหนานหนิง ระยะทางจากนครพนมถึงด่านตงซิน ประมาณ 874 กิโลเมตร
- **เส้นทาง R12** ผ่านทางจังหวัดนครพนม ไปทางท่าแขก แขวงคำม่วน (สปป.ลาว) ผ่านกว๋างบิญ (Quang Binh) หลัง เชน (เวียดนาม) ไปสิ้นสุดที่ด่านผิงเสียง (จีน) ไปยังเมืองหนานหนิง
- **เส้นทางด่านรถไฟผิงเสียง** ผ่านทางสถานีหนองคาย ไปยังสถานีท่านาแล้ง (สปป.ลาว) ไปสิ้นสุดที่ด่านผิงเสียง (จีน) ซึ่งจะใช้เวลาในการขนส่ง ประมาณ 5 วัน

แผนภาพที่ 3 การเชื่อมโยงเส้นทาง ด้านส่งออกและนำเข้าผลไม้สำคัญ

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, กระทรวงพาณิชย์

เส้นทางอากาศ เส้นทางที่สำคัญมีดังนี้

- ด้านศุลกากรท่าอากาศยานนานาชาติอู่เวย (หนานหนิง) โดยการขนส่งช่องทางนี้ทำให้ผลไม้เข้าสู่ตลาดจีนภายใน 1 วัน
- ด้านศุลกากรท่าอากาศยานเปาอัน (เฉินเจิ้น) เป็นท่าเรือบกที่สำคัญของจีนในการนำเข้าผลไม้จากเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้เช่น ไทยและอินโดนีเซีย ซึ่งผลไม้สดที่นำเข้ามาถึงพื้นที่ตรวจสอบของสนามบิน เจ้าหน้าที่ ศุลกากรจะทำการตรวจสอบและปล่อยออกอย่างรวดเร็วทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ประกอบการรับสินค้า ได้ตลอดเวลาโดยกระบวนการการนำเข้าผลไม้เข้าสู่จีน ตั้งแต่การเก็บผลไม้จากสวนไปจนถึงวางจำหน่ายในตลาดจีนใช้ เวลาไม่เกิน 12 ชั่วโมง

เส้นทางเรือ

- จากท่าเรือแหลมฉบัง – เสอโซ่ว (เฉินเจิ้น) มีจำนวนเรือขนส่งผลไม้จากประเทศแถบอาเซียนเข้ามาที่เส้นทางนี้ ประมาณ 400 ตู้ / เดือน
- จากท่าเรือแหลมฉบัง – ท่าเรือหนานซา (กว่างโจว) ใช้เวลา 7 วันเป็นท่าเรือน้ำลึกที่ใกล้กว่างโจวมามากที่สุด มี จำนวนเรือขนส่งผลไม้จากประเทศแถบอาเซียนเข้ามา 100-200 ตู้ / เดือน
- จากท่าเรือแหลมฉบัง – นครเซี่ยงไฮ้ (ภาคตะวันออกของจีน) มีเที่ยวเรือในเส้นทางระหว่างท่าเรือแหลมฉบัง จากไทย และท่าเรือเซี่ยงไฮ้ เฉลี่ยวันละ 2 - 4 เที่ยว ใช้ระยะเวลา 6 - 18 วัน ด่านนี้ใช้เวลาในการเคลียร์สินค้าค่อนข้างนาน เพราะ มีท่าเรือมีความหนาแน่น

- จากท่าเรือแหลมฉบัง - ฮองกง - กวางโจว มีจำนวนเรือขนส่งผลไม้จากประเทศแถบอาเซียนเข้ามาประมาณ 2,700 ตู้ / เดือน โดยขนส่งผ่านทางเรือมาเทียบท่าที่เขตปกครองตนเองฮองกง จากนั้นจะมีการถ่ายโอนใส่รถบรรทุกเข้ามายังจีนทางด้านเหวินจิ่งตุ๋น เมืองเซินเจิ้นแล้วจึงเข้ามายังเมืองกวางโจว มายังตลาดค้าส่งผลไม้เจียงหนาน ซึ่งเป็นตลาดค้าส่งผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดในมณฑลกวางตุ้ง จากนั้นผลไม้ไทยจะถูกกระจายไปยังพื้นที่อื่นของจีนต่อไป
- ทางเรือจากแหลมฉบังผ่าน เวียดนามและฮองกง ถึงท่าเรือกวางโจว โดยปกติการขนส่งโดยเส้นทางเรือจะใช้เวลาประมาณ 2 อาทิตย์ หรือ โดยเฉลี่ย 12 - 13 วัน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลไม้ไทยหลายชนิดทั้งมังคุด เงาะ ทุเรียน ลองกอง ชมพู แก้วมังกร มะพร้าว มะม่วง แดงโม กัลลวย ขนุน และน้อยหน่า ซึ่งจะเก็บได้ไม่เกิน 7 วัน ดังนั้น ผู้ประกอบการส่งออกใหญ่จึงนิยมใช้การขนส่งทางบกและทางอากาศ

การขอใบอนุญาตและใบรับรองมาตรฐานต่าง ๆ

การส่งออกผลไม้สด ผู้ประกอบการที่จะส่งออกผลไม้สด ไปประเทศจีน จะต้องปฏิบัติตามมาตรการส่งออกของไทย ดังนี้

1. จดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกลินค้าเกษตรไปนอกราชอาณาจักร

ที่กลุ่มประสานการตรวจรับรองมาตรฐาน กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร ที่เว็บไซต์ <https://www.doa.go.th/psco/> เลือกแบบฟอร์ม คำร้องขอจดทะเบียนผู้ส่งออก และดาวน์โหลดแบบฟอร์มโดยเลือกตามประเทศผู้นำเข้า

แผนภาพที่ 4 เว็บไซต์กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช สำหรับจดทะเบียนผู้ส่งออก

ที่มา: กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร

2. ขอใบรับรองสุขอนามัย (Health Certificate) ผักและผลไม้สด

ที่กลุ่มจดทะเบียนและออกใบรับรอง กองพัฒนาระบบ และรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร

3. เกษตรกรขอการรับรองแหล่งผลิต หรือ GAP (Good Agricultural Practice) และระบบการผลิตตามมาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practice)

4. เกษตรกร / ผู้ส่งออกต้องขอใบรับรองสุขอนามัยพืชหรือ (Phytosanitary certificate: PC)

"ใบ PC" จากกรมวิชาการเกษตรเพื่อแนบไปกับสินค้าที่จะส่งออก

5. กฎระเบียบการนำเข้าผลไม้สดของจีน

เนื่องจากผลไม้เป็นสินค้าเกษตรที่มีความอ่อนไหวสูง มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ที่เป็นภัยต่อระบบนิเวศของประเทศผู้นำเข้า การนำเข้าผลไม้ในจีนนั้นต้องทำพิธีสารข้อตกลงในการตรวจสอบและ กักกันโรคก่อนนำเข้า โดยผ่านด่านสากลที่กำหนดเฉพาะสำหรับนำเข้าผลไม้โดยสำนักงานศุลกากร (อดีตคือ สำนักงานควบคุมคุณภาพตรวจสอบและกักกันโรคแห่งชาติจีน หรือ AQSIQ) และจะต้องเป็นผลไม้ที่ทั้งสองฝ่าย ทั้งไทยและจีนอนุญาตให้นำเข้าระหว่างกัน โดยรายชื่อผลไม้ 22 ชนิดที่ประเทศจีนอนุญาตให้นำเข้าจากไทยตาม ประกาศ General Administration of Customs of the People's Republic of China (GACC) ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2565 ได้แก่ มะขาม น้อยหน่า มะละกอ มะเฟือง ฝรั่ง เงาะ ชมพู ขนุน ลองกอง สับปะรด ละครุด กล้วย เสาวรส มะพร้าว ลำไย ทูเรียน มะม่วง ลิ้นจี่ มังคุด พริกส้ม (ส้มเปลือกอ่อน ส้ม ส้มโอ) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

5.1 ขั้นตอนทั่วไปในการขออนุญาตนำเข้าผลไม้สดมายังประเทศจีน

ในปัจจุบัน การนำเข้าผลไม้มายังสาธารณรัฐประชาชนจีนต้องผ่านผู้นำเข้าของจีนเท่านั้น เนื่องจากรัฐบาลจีนไม่ยินยอมให้กิจการของต่างชาติมาประกอบธุรกิจนำเข้า-ส่งออกในประเทศจีน แต่ก็มีทางออกคือการร่วมทุนกับนักธุรกิจจีนเพื่อจัดตั้งบริษัทการค้า (Trading Firm) ทั้งนี้ผู้นำเข้าของจีนแต่ละรายอาจจะได้รับสิทธิ์ในการนำเข้าสินค้าที่แตกต่างกันไปตามการร้องขอและการอนุญาตของทางการจีนสำหรับขั้นตอน โดยทั่วไปในการขออนุญาตนำเข้าผลไม้สดของสาธารณรัฐประชาชนจีนประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

5.2 การยื่นขอ Quarantine Import Permit ให้เสร็จสิ้นก่อนการทำสัญญา / ข้อตกลงทางการค้า และก่อนการนำเข้า สินค้าเข้า

- เอกสารที่ต้องยื่นประกอบการขอ Quarantine Import Permit

(1) Quarantine Certification เช่น Health Certificate, Phytosanitary Certificate ซึ่ง ออกโดยกรมวิชาการเกษตร

(2) Certificate of Origin (Form E) ซึ่งออกโดยกระทรวงพาณิชย์

(3) สัญญา/ข้อตกลงทางการค้า

(4) Letter of Credit (L/C)

(5) ใบกำกับสินค้า (Invoice)

(6) ใบขนส่งสินค้า (Bill of Lading, B/L)

- หลักเกณฑ์ที่ศุลกากรจีน ใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาต Quarantine Import Permit ประเทศที่ส่งออกสินค้า ปลอดภัยโรคแมลงศัตรูพืชเป็นไปตามกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติด้านการกักกันพืชของจีนเป็นไปตามข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยความต้องการด้านสุขอนามัยที่ได้ตกลงระหว่างกัน

- ใบอนุญาตฯ อาจมีทั้งแบบใช้ได้ครั้งเดียว 3 เดือน และ 6 เดือน (ใบอนุญาตฯ แบบ 3 เดือน และ 6 เดือน สามารถใช้หลายครั้งตราบเท่าที่ปริมาณรวมของการนำเข้ายังไม่เกินปริมาณทั้งหมดที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้า) แต่ใบอนุญาตทุกแบบจะหมดอายุ ณ สิ้นปี

5.3 การตรวจสอบสินค้า ณ จุดนำเข้า / การรับรองคุณภาพสินค้าและปล่อยสินค้าเพื่อผ่านพิธีการศุลกากร

- เจ้าหน้าที่ หน่วยงานตรวจสอบและกักกันโรค ที่สังกัดหน่วยงานศุลกากร ประจำเมืองท่านำเข้า จะทำการตรวจสอบผลไม้สดที่นำเข้า ณ จุดนำเข้า

- การตรวจสอบในขั้นนี้จะตรวจสอบหีบห่อและตัวสินค้า (ปริมาณ คุณลักษณะ และคุณภาพ) โดย เทียบเคียงกับ เอกสาร / หลักฐานในการขออนุญาตนำเข้า หากถูกต้องและมีความปลอดภัยถูกต้องลักษณะก็จะอนุญาตให้นำเข้าได้

- อาจมีการสุ่มตรวจตัวอย่างสินค้าตามข้อกำหนดเพื่อส่งตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ หากไม่แน่ใจในคุณลักษณะ คุณภาพ ความปลอดภัยของสินค้า โดยอาจสั่งปล่อยสินค้าออกไปก่อน หากเน่าเสียง่ายและคาดว่าไม่น่าจะมีอันตรายต่อผู้บริโภค โดยจะแจ้งผลการตรวจวิเคราะห์ภายหลัง

- กรณีตรวจพบสิ่งผิดปกติ เช่น โรค แมลงศัตรูพืช และสิ่งที่เป็นอันตรายอื่น ๆ ซึ่งมีความชัดเจนว่าจะก่อให้เกิดการ แพ้ระบาดและเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง อาจมีการใช้มาตรการที่จำเป็น จัดการกับสินค้าภาชนะหีบห่อและพื้นที่ สัมผัสกับสินค้านั้น โดยทันที เช่นการส่งคืน เผาทำลาย (ข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการนำเข้าของประเทศจีน ข้างต้นเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นการทั่วไป ซึ่งการปฏิบัติในแต่ละพื้นที่อาจมีข้อแตกต่างไปบ้างอันอาจเกิดจาก ข้อจำกัดด้านปริมาณงานและอัตราค่าจ้าง)

6. ข้อกำหนดด้านสุขอนามัยที่สำคัญของสาธารณรัฐประชาชนจีน

6.1 ผู้นำเข้าต้องขอ Quarantine Import Permit จากศุลกากรจีน ก่อนนำเข้าผลไม้สดทุกชนิด โดย สามารถยื่นขอ Quarantine Import Permit ได้ที่ ศุลกากรจีน (ชื่อเดิม AQSIQ ปัจจุบันรวมอยู่ในหน่วยงาน ศุลกากรจีน) และหน่วยงานของศุลกากรจีน ประจำเมืองท่านำเข้า (CIQs)

6.2 ผลไม้สดที่นำเข้าจีนต้องปลอดภัยโรค แมลงศัตรูพืชและสารปนเปื้อนอันตรายหรืออยู่ภายในหลักเกณฑ์ที่จีนกำหนด เช่น ปลอดภัยโรคแมลงศัตรูพืชอันตราย จำนวน 85 รายการ และมีปริมาณสารกำจัดศัตรูพืชตกค้างไม่เกินปริมาณที่กำหนด

6.3 การส่งออกผลไม้ผ่านประเทศที่สามมายังจีน จะต้องปฏิบัติตามพิธีสารว่าด้วยเงื่อนไขการนำเข้าผลไม้ จากไทยผ่านประเทศที่สาม ลงนามเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2552 และบังคับใช้วันที่ 17 กรกฎาคม 2552 โดยล่าสุด เมื่อเดือนเมษายน - มิถุนายน 2563 ที่ผ่านมา ตามที่รัฐบาลไทยได้หารือกับศุลกากรจีน (GACC) เกี่ยวกับ “ร่างพิธี สารว่าด้วยข้อกำหนดในการกักกันโรคและตรวจสอบสำหรับการส่งออกและนำเข้าผลไม้ไทยผ่านประเทศที่สามเข้า สู่สาธารณรัฐประชาชนจีน” ฉบับใหม่นั้น ผลไม้ไทยที่นำเข้าจีนในรายการต่อไปนี้ได้แก่ มะม่วง ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด ชมพู่ กัลยี่ มะพร้าว สับปะรด และขนุน จะต้องมาจากสวนและโรงคัดบรรจุที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและ ประกาศโดยกรมวิชาการเกษตร และศุลกากรจีนแล้วเท่านั้น โดยศุลกากรจีนจะประกาศรายชื่อขึ้นทะเบียนตาม เว็บไซต์ ดังต่อไปนี้

<http://www.customs.gov.cn/customs/jygy/dzwjygy/qymd/zwjcp/2509181/index.html>

6.4 สำหรับผลไม้ 6 ชนิด คือ มะม่วง ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด และชมพู่ จะต้องปฏิบัติตามพิธีสารว่าด้วย เงื่อนไขในการตรวจสอบและกักกันโรคสำหรับผลไม้เมืองร้อนที่นำเข้าจากไทยไปจีนที่ลงนามเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2547 และบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2548 และสำหรับการส่งออกผลไม้สดจากไทยไปจีนนอกเหนือจากผลไม้ 6 ชนิด ข้างต้น จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยการตรวจสอบและกักกันโรค สำหรับการนำเข้าผลไม้สดของ ประเทศจีน ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2548 และตามข้อกำหนดฉบับนี้ไม่อนุญาตให้ถือผลไม้สดเข้า มา และห้ามส่งผลไม้สดทางไปรษณีย์เข้าประเทศจีน

6.5 ฉลากติดบรรจุภัณฑ์ของผลไม้ดังกล่าวทุกชิ้นต้องระบุหมายเลขทะเบียนสวนและโรงคัดบรรจุที่ได้รับ การขึ้นทะเบียนและประกาศโดยกรมวิชาการเกษตร และ GACC ตามรูปแบบที่กำหนด

- สำหรับผลไม้จำนวน 10 ชนิด ได้แก่ มะม่วง ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด ชมพู่ กัลยี่ สับปะรด ขนุน และมะพร้าว (มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการขึ้นทะเบียนสวนและโรงคัดบรรจุกับสำนักงานศุลกากรของจีน และได้รับการประกาศ รายชื่อในเว็บไซต์ของ GACC แล้ว)
- สำหรับผลไม้อื่นที่เหลือ จำนวน 12 ชนิด (ยังไม่มีมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการขึ้นทะเบียนสวนและโรงคัดบรรจุกับ GACC)

6.6 สำหรับใบรับรองสุขอนามัยพืชสำหรับการนำเข้าและส่งออกผลไม้ระหว่างไทยและจีนทางบก ต้องระบุ หมายเลขตู้สินค้า หมายเลขซีลทุกครั้ง ทั้งนี้ มะม่วง ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ และมังคุด ให้ระบุหมายเลขทะเบียนโรงคัด บรรจุหีบห่อ DOA ชมพู่ให้ระบุหมายเลขสวนรหัส AC (จำนวนกล่อง / ตะกร้า) และหมายเลขทะเบียนโรงคัดบรรจุหีบห่อ DOA ส่วนผลไม้ 16 ชนิดที่เหลือยังไม่ต้องระบุหมายเลขทะเบียนโรงคัดบรรจุหีบห่อ DOA จนกว่าจะมีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลการขึ้นทะเบียนและประกาศในเว็บไซต์ของ GACC

6.7 ลำไยสดส่งออกไปจีนต้องมีใบรับรองสุขอนามัยที่รับรองปริมาณสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ตกค้างกำกับ ไปพร้อมกับสินค้าทุกครั้ง

6.8 ตามงานวางแผนที่เกี่ยวข้องของกลไกร่วมมือการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของคณะรัฐมนตรีจีน ข้อบังคับ กฎระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายด้านสุขภาพและการกักกันชายแดน ของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Frontier Health and Quarantine Law of the People's Republic of China) ได้ประกาศเรื่องที่เกี่ยวข้องภายหลังจากการปรับโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 และการจัดการเป็นระดับคลาสปี โดยโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ไม่รวมอยู่ในการจัดการโรคติดต่อกักกันอีกต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม 2566 เป็นต้นไป ยกเลิกการทดสอบกรดนิวคลีอิกสำหรับผู้ที่เดินทางเข้า ประเทศทุกคน โดยผู้ที่เดินทางเข้าประเทศทุกคนจะต้องแจ้ง (Declare) ผลการทดสอบกรดนิวคลีอิกไวรัสโควิด-19 ภายใน 48 ชั่วโมงก่อนที่จะเดินทางเข้าประเทศต่อศุลกากร ผู้ที่เดินทางเข้าประเทศที่แจ้งสุขภาพเป็นปกติ และไม่มี อาการผิดปกติ ซึ่งได้ผ่านการตรวจกักกันปกติที่ด่านของศุลกากร จะผ่านเข้าประเทศได้สำหรับผู้ที่เดินทางเข้า ประเทศที่มีการแจ้งสุขภาพไม่ปกติ หรือมีไข้ เป็นต้น จะถูกจัดแยกและดำเนินการตามสถานการณ์การคัดกรอง ต่อไป
- 2) มณฑล (เขตปกครองตนเอง) ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามขั้นตอนและประเภทของด่านในการผลักดัน ฟันฟูการขนส่งสินค้าและการเดินทางของผู้โดยสารที่ด่านชายแดนอย่างเป็นระเบียบและมั่นคง
- 3) ตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม 2566 ยกเลิกมาตรการการทดสอบการเฝ้าระวังต่าง ๆ ที่ด่านนำเข้า เช่น การทดสอบกรดนิวคลีอิกไวรัสโรคโควิด-19 กับผลิตภัณฑ์อาหารที่ขนส่งผ่านระบบห่วงโซ่ความเย็นและสินค้าที่ไม่ได้ขน ส่งผ่านระบบห่วงโซ่ความเย็นที่นำเข้า ทั้งนี้สามารถเจาะลิกระเบียบการส่งออกผลไม้มาอย่างจีนอย่างละเอียดได้ทาง **เว็บไซต์ดังต่อไปนี้**

<https://www.opsmoac.go.th/guangzhou-news-files-421391791167>

<https://www.opsmoac.go.th/guangzhou-news-files-421391791166>

<https://www.opsmoac.go.th/guangzhou-news-files-431991791938>

7. เงื่อนไขการส่งออกผลไม้จากไทยไปจีน

- 7.1 สินค้าต้องปลอดศัตรูพืชควบคุมของจีน เช่น หนอน แมลง
- 7.2 ลำไยต้องมีปริมาณสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ตกค้างไม่เกิน 50 มิลลิกรัม / กิโลกรัม
- 7.3 สินค้าต้องมีใบรับรองสุขอนามัย (PC) กำกับไปด้วยทุกครั้ง
- 7.4 สินค้าต้องไม่มีสารฆ่าแมลงและสารเคมีตกค้างเกินค่ามาตรฐานของจีน
- 7.5 สินค้าต้องได้รับการกำจัดศัตรูพืชและบรรจุด้วยกรรมวิธีที่เหมาะสมภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทย หรือได้รับเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร (เครื่องหมาย Q)

7.6 ผลไม้ 13 ชนิดที่ส่งออกจากไทย เช่น ทุเรียน ลำไย มะม่วง มังคุด เป็นต้น ต้องมาจากแปลงปลูกที่ผ่านการรับรอง GAP และโรงคัดบรรจุที่ผ่านการรับรอง GMP

8. การตรวจสอบคุณภาพและการกักกันโรคผลไม้นำเข้าของจีน

การนำผลไม้เข้าจีนจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพและการกักกันโรคที่เกี่ยวข้อง โดยศุลกากรจีนได้ออกคำสั่งที่ 243 ว่าด้วยการบริหารจัดการตรวจสอบและกักกันโรคสำหรับผลไม้นำเข้า (แก้ไขครั้งที่ 2) เมื่อ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2561 มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

- (1) คำสั่งการตรวจสอบและกักกันโรคฉบับนี้ใช้สำหรับผลไม้สดที่นำเข้าจีนเท่านั้น
- (2) ห้ามนำผลไม้เข้าจีนโดยวิธีพกดัตตัวหรือส่งเป็นพัสดุ ยกเว้นกรณีที่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้
- (3) ก่อนลงนามสัญญาหรือข้อตกลงซื้อขายผลไม้นำเข้า จะต้องยื่นเรื่องขอตรวจสอบและกักกันโรคผลไม้นำเข้ากับศุลกากรจีนก่อน พร้อมกับรับ “ใบอนุญาตตรวจสอบและกักกันโรคสัตว์และพืชนำเข้าแห่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน” (ต่อไปจะเรียกอย่อว่า “ใบอนุญาตตรวจและกักกันโรค”)
- (4) เจ้าของสินค้าหรือตัวแทนจะต้องยื่นใบรับรองสุขอนามัยพืช (ฉบับจริง) ที่ออกโดยหน่วยงานหลักของประเทศผู้ส่งออกให้แก่ศุลกากรจีนในขณะที่ยื่นเรื่องขอตรวจสอบสินค้า
- (5) การดำเนินการตรวจสอบและกักกันโรคจะดำเนินการดังนี้
 - (5.1) ดำเนินการตามกฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรฐานการตรวจสอบและกักกันโรคที่เกี่ยวข้องของจีน
 - (5.2) ดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลจีนกับรัฐบาลของประเทศผู้ส่งออกที่ได้ลงนามไว้
 - (5.3) ดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างศุลกากรจีนกับหน่วยงานตรวจสอบและกักกันโรคของประเทศ ผู้ส่งออกที่ได้ลงนามไว้
 - (5.4) ดำเนินการตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน “ใบอนุญาตตรวจและกักกันโรค”

(6) ผลไม้นำเข้าจะต้องมีคุณสมบัติตรงกับเงื่อนไขการตรวจสอบและการกักกันโรค ดังนี้

(6.1) ห้ามบรรจุผลไม้หลายชนิดผสมกันหรือบรรจุผลไม้ที่ไม่ได้ระบุเอาไว้ในใบรับรอง
สุขอนามัยพืช

(6.2) บนกล่องบรรจุภัณฑ์จะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อผลไม้ แหล่งผลิต และชื่อหรือรหัส
โรงงาน ที่คัดบรรจุสินค้าเป็นภาษาจีนหรือภาษาอังกฤษ

(6.3) จะต้องไม่มีสิ่งเจือปนที่ห้ามนำเข้าจีนอยู่ในสินค้า เช่น ศัตรูพืช ดิน ก้าน ใบ เป็นต้น

(6.4) ไม่มียาฆ่าแมลงและสารเคมีตกค้างเกินค่ามาตรฐานของจีน

(6.5) สินค้าจากประเทศผู้ส่งออกที่ลงนามข้อตกลงกับจีน จะต้องมีความสอดคล้องกับ
รายละเอียดที่เกี่ยวข้องในข้อตกลงนั้นด้วย

(7) ศุลกากรจีนจะดำเนินการกับผลไม้นำเข้าตามผลตรวจ ดังนี้

(7.1) ผลไม้ที่ผ่านการตรวจสอบและกักกันโรค จะได้รับหนังสือรับรองและสามารถนำเข้าจีนได้

(7.2) ผลไม้ที่มีศัตรูพืชหรือวัตถุอื่น ๆ ที่เป็นอันตราย จะถูกนำเข้าสู่กระบวนการกำจัดศัตรูพืช
หรือ วัตถุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะได้รับหนังสือแจ้งการกักกันโรค หลังได้รับการกำจัดและ
ผ่านเกณฑ์จะสามารถ นำเข้าจีนได้

(7.3) ผลไม้ที่ไม่ตรงกับเงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใดในข้อ 6 หรือเอกสารของสินค้าไม่ตรงกับเงื่อนไข
หรือไม่ ผ่านการกักกันโรค และกำจัดสิ่งเจือปนที่เป็นอันตรายไม่สำเร็จ จะได้รับหนังสือแจ้ง
การกักกันโรคและจะถูก ส่งกลับหรือถูกทำลาย

(8) ผลไม้นำเข้าที่ตรงกับเงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใดต่อไปนี้ จะถูกระงับการนำเข้าจีนชั่วคราว หรือ
ห้าม ผลไม้จากแหล่งผลิต สวนผลไม้และโรงงานบรรจุสินค้าที่เกี่ยวข้องนำเข้าจีนชั่วคราว

(8.1) ผลไม้ที่อยู่ในพื้นที่หรือใกล้เคียงกับสวนผลไม้หรือโรงงานแปรรูปที่มีการแพร่ระบาดของ
โรค ที่เกี่ยวกับพืชอย่างรุนแรง

(8.2) ผลไม้ที่มีสิ่งมีชีวิตที่เป็นอันตรายที่ฝ่ายจีนตรวจพบและให้ความระมัดระวัง

(8.3) ผลไม้ที่มียาฆ่าแมลงและสารเคมีตกค้างเกินค่ามาตรฐานของจีน

(8.4) ผลไม้ที่ไม่ตรงกับมาตรฐานสากล ข้อตกลงของทั้งสองฝ่ายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
กับการกักกันโรคของจีน

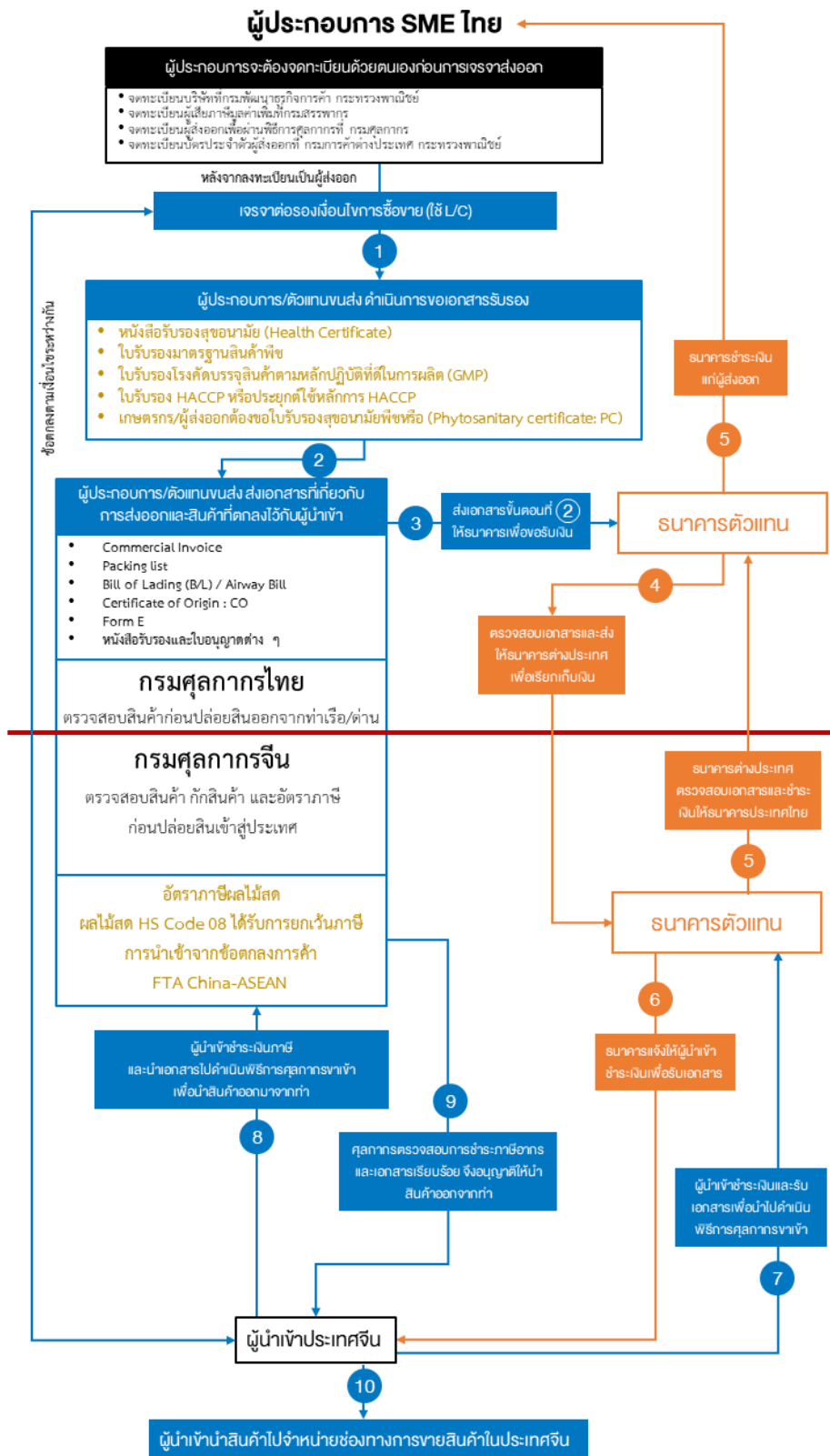
(9) หากต้องการนำเข้าผลไม้ที่จีนห้ามนำเข้าเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ เช่น การวิจัย มอบให้ผู้อื่น
การจัดแสดงสินค้า เป็นต้น เจ้าของสินค้าหรือตัวแทนจะต้องยื่นเรื่องขออนุญาตตรวจสอบและกักกันโรคต่อ
ศุลกากรจีนก่อน พร้อมกับจะต้องรายงานต่อศุลกากรทำด่านในขณะขนส่งเข้าด่าน และเข้ารับการตรวจสอบ
และกักกันโรคที่เกี่ยวข้อง สำหรับผลไม้ที่นำไปจัดแสดงจะได้รับการกำกับดูแลจากศุลกากรจีนตลอดระยะเวลา
ของการจัดแสดงสินค้า หากไม่ได้รับอนุญาต ห้ามเคลื่อนย้าย จำหน่าย และบริโภค เมื่อจบการแสดงสินค้าจะ
ถูกส่งกลับหรือทำลายภายใต้การกำกับดูแลของศุลกากรจีน

9. การใช้สิทธิพิเศษด้านภาษีนำเข้าในจีนจากข้อตกลงการค้า FTA China-ASEAN

เนื่องจากจีนและอาเซียนได้มีการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศ FTA China-ASEAN ซึ่งส่งผลให้สินค้าบางรายการที่ส่งออกจากไทยไปจีนไม่ถูกเก็บภาษีนำเข้า ณ ประเทศจีน ซึ่งรวมถึงผลไม้สด จำนวน 23 ชนิดที่อนุญาตให้นำเข้าไปจีนด้วย ผู้ส่งออกที่ต้องการใช้สิทธิลดภาษีนำเข้านี้จะต้องมีหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ฟอร์มอี (Form E) ซึ่งสามารถยื่นขอได้ที่กรมการค้าต่างประเทศของไทย หอการค้าแห่งประเทศ หรือสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อใช้ประกอบการลดภาษีนำเข้าไปยังประเทศจีนเหลือร้อยละ 0 ได้ (HS Code 08) หรือตามที่รายการข้อตกลงการลดภาษีกำหนดไว้ได้ อย่างไรก็ตามสินค้าที่ใช้สิทธิพิเศษเพื่อลดภาษีการนำเข้านั้น เมื่อยังจะต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มที่คำนวณจากมูลค่าการนำเข้าอีกด้วย

สรุปขั้นตอนการส่งออก

แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการส่งออกผลไม้สดไปประเทศจีน

ที่มา : คณะที่ปรึกษา (2023)

